

Správa z realizácie aktivity

Názov aktivity a číslo aktivity	Odborné exkurzie do zahraničia zamerané na témy PRV 2014 – 2020: „ODBORNÁ EXKURZIA DO ZAHRANIČIA – SLOVINSKO (REGIONÁLNYCH ANTÉN NSRV SR PRE NITRIANSKY A TRNAVSKÝ KRAJ)“ (2.2/1)
Regionálna anténa	pre Nitriansky kraj
Termín a miesto konania aktivity	05. – 08. 09. 2018 územie MAS Prlekija, MAS Spodnia savinjska dolina a MAS Srce Slovenije (Slovinsko)
Počet účastníkov	35 osôb (15 účastníkov z Nitrianskeho kraja, 2 zástupcovia RA NSRV SR pre Nitriansky kraj, 16 účastníkov z Trnavského kraja, 2 zástupcovia RA NSRV SR pre Trnavský kraj)

Popis realizácie aktivity: v dňoch 05. – 08. 09. 2018 RA NSRV SR pre Nitriansky kraj zorganizovala spolu s RA NSRV SR pre Trnavský kraj odbornú exkurziu do Slovinska, ktorej cieľom bola prehliadka príkladov dobrej praxe v území *MAS Prlekija, MAS Spodnia savinjska dolina a MAS Srce Slovenije* a účasť na odbornom podujatí „Festival slovinských MAS 2018 – Spoločne pre rozvoj vidieka“, ktoré sa konalo 07. 09. 2018 v obci Kamnik. Pozostávalo z odbornej konferencie a návštevy úspešne zrealizovaných projektov na princípe LEADER v regióne MAS Srce Slovenije.

Za RA NSRV SR pre Nitriansky kraj sa odbornej exkurzie zúčastnili dvaja zástupcovia *Ing. Tomáš Kozolka a PaedDr. Katarína Skalická, PhD.* a 15 predstaviteľov z MAS, RRA, poľnohospodárskych subjektov, obecnej samosprávy a občianskych združení z územia Nitrianskeho kraja.

Odborná exkurzia začala nástupom a registráciou účastníkov z Nitrianskeho kraja v Nitre a následne na vopred stanovených nástupištiach pristúpili ďalší účastníci z Trnavského kraja. Ing. Tomáš Kozolka na začiatku cesty privítal všetkých prítomných a poskytol podrobné inštrukcie k organizačno-technickému zabezpečeniu exkurzie.

Prvou zastávkou na území Slovinska bolo *Infocentrum BIOMURA* nachádzajúce sa v areáli lesoparku na okraji municipality Ljutomer v časti Mota, cez ktorú preteká riečka Mura. Predstavuje náučný ekochochodník vybavený informačnými tabuľami, ktoré zoznamujú turistov s prostredím, rastlinnou i živočíšnou ríšou v okolí riečky Mura. Skupinu slovenských účastníkov privítal a od tohto miesta vybranými projektami v území sprevádzal riaditeľ MAS Prlekija Goran Šostar. Tlmočenie z anglického jazyka resp. nemeckého jazyka do slovenčiny zabezpečoval počas celého pobytu v Slovinsku Ing. Tomáš Kozolka, pri prehliadke niektorých projektov mu sekundovali slovenskí účastníci/kolegovia.

Potom nasledovala prehliadka *historického centra Ljutomeru a vinárskej obce Jeruzalem*, súčasťou ktorej bol zaujímavý výklad historického pozadia miestneho kostolíka, návšteva turistického informačného centra a informácie o význame vinárstva v tejto oblasti.

Po príchode do hotela pokračovali diskusné stoly k téme projektovej spolupráce i za prítomnosti riaditeľa MAS Prlekija, ktorý priblížil činnosť MAS a taktiež informoval o implementácii CLLD

v slovinských podmienkach. V rámci Slovinska je 100 %-né pokrytie MAS, ktorých je 37 a financované sú prostredníctvom troch fondov - EPFRV, EFRR, ENRF.

Bohatý odborný program druhého dňa exkurzie (06. 09. 2018) začal návštevou „Parku zážitkov Križevci“ (*Park doživetij Križevci*). Tento športovo-rekreačný areál (otvorený pre verejnosť len pred pár mesiacmi) pozostával z rôznych druhov outdoorových športových zariadení a nástrojov napr. zo šplhacej zostavy, hrazdy, balansovacej kladiny, lezeckého rebríka a ďalších workoutových prvkov. Má v sebe nepochybne veľký potenciál na športové vyžitie plné zážitkov, adrenalínu, rozvoja osobných schopností a zručností a aktívne trávenie voľného času pre rôzne vekové skupiny ľudí. Je zaujímavosťou, že vstup do areálu je bezplatný a prevádzkovateľ zabezpečuje úrazové poistenie pre prípad zranenia a hradí i ďalšie výdavky spojené s jeho údržbou. Účastníci exkurzie si celý areál prehliadli, niektoré športové zariadenia vyskúšali a taktiež prispeli do zaujímavej diskusie ohľadom významu jeho využitia.

Autobusom sa presunuli ďalej do *obce Veržej*, kde ich už čakala zástupkyňa hrnčiarskeho centra a veľmi zaujímavo porozprávala o svojej práci, zrealizovaných projektoch a ponuke služieb centra. Okrem hrnčiarskej dielne, v ktorej je možnosť absolvovať i kurz hrnčiarstva, je súčasťou centra eko múzeum prezentujúce hrnčiarske umenie v oblasti Pomurje v historickom kontexte vrátane technickej knižnice, obchodík s kvalitnými a originálnymi hrnčiarskymi produktami a rôznymi suvenírmi a turistické infocentrum špecializujúce sa na región Pomurje a pod. Účastníkov exkurzie zaujalo aj jednoduché sezónne turistické ubytovanie v podobe drevených domčekov so slovanskými prvkami, ktoré sa nachádza v kempingovom areáli neďaleko hrnčiarskeho centra.

Kroky slovenskej skupiny smerovali na ďalšie miesto v regióne MAS Prlekija, ktorým bolo *Múzeum ľudovej kultúry v obci Sveti Jurij ob Ščavnici a unikátny veterný mlyn Stara gora*. Sprievodcovia hovorili zanietene o získavaní jednotlivých poľnohospodárskych a remeselných artefaktov a exponátov, ktoré tvoria hodnotnú expozíciu miestností múzea. Po výklade a prehliadke expozície bol prezentovaný veterný mlyn ako pamätník kultúrneho dedičstva tejto časti Slovinska. Samozrejmosťou súčasťou prehliadky bol i vstup do interiéru mlyna a názorná ukážka funkčnosti pohyblivej strechy s veterným kolesom, ktorá sa podľa potreby natáčala do smeru vetra.

Ďalšia zastávka sa nachádzala už v regióne MAS Spodnja savinjska dolina, ktorej zástupcovia účastníkov exkurzie privítali v *eko múzeu pestovania chmeľu a pivovarníctva v obci Žalec*. Bližšie predstavili uvedený projekt vrátane ďalších aktivít a činnosti MAS. Nezabudli ani na „agroturistickú atrakciu“ obce, ktorá od jej otvorenia enormne zvýšila návštevnosť obce Žalec. Ide o *pivnú fontánu „Zelené zlato“*, ktorá sa nachádza v centre obce a vyzdvihuje chmeliarsky charakter oblasti. Po návšteve tejto atraktívnej dominanty obce sa účastníci exkurzie podľa programu presunuli na uvítací večer Festivalu slovinských MAS 2018 v obci Kamnik spojený s večerou a výmenou informácií a skúseností so zástupcami MAS zo Slovinska i ďalších krajín.

V piatok (07. 09. 2018) sa účastníci odbornej exkurzie zúčastnili *Festivalu slovinských MAS 2018*, ktorý mal motto: „Spoločne pre rozvoj vidieka“. Okrem Slovenska svojich zástupcov na toto medzinárodné podujatie vyslalo i Chorvátsko, Poľsko, Dánsko, Macedónsko, Litva a pod. Dopoludňajší program v Kultúrnom dome v obci Kamnik bol zložený z odbornej časti, ktorá zahŕňala prednášky k problematike hodnotenia stratégií CLLD. S príspevkom vystúpila Ing. Jela Tvrdoňová, PhD., ktorá sa

venovala európskemu rámcu pre hodnotenie stratégií a taktiež predstavila slovenskú MAS Kras ako príklad dobrej praxe z uplynulého programového obdobia. Na túto tému nadviazal Robert Lukesch z Rakúska, ktorý sa venoval najmä významu hodnotenia stratégií miestneho rozvoja MAS v kontexte úspešnej implementácie CLLD. Po týchto vstupoch nasledovala panelová diskusia k hodnotiacemu modelu, konštruktívnym návrhom hodnotenia a k príkladom dobrej praxe zo strany diskutujúcich odborníkov.

Popoludňajší program prebiehal v konferenčných priestoroch Kláštora Mekinje v okrajovej časti obce Kamnik a bol zameraný na prácu v skupinách, pričom zástupcovia slovenskej delegácie sa zapojili do témy venovanej modelom hodnotenia stratégií CLLD z pohľadu animácií. Výstupy za pracovnú skupinu prezentoval Ing. Tomáš Kozolka. Záver programu patril prehliadke vybraných úspešných projektov v rámci hostiteľskej MAS Srce Slovenije. Účastníci postupne navštívili *ekofarmu Matevžuc* vrátane degustačnej miestnosti so zázemím, *dolnú stanicu lanovky na „Veliku planinu“*, prehliadli si lezeckú stenu a zrubové chatky podporujúce rozvoj agroturizmu v tejto oblasti a taktiež sa zapojili do *degustácie pramenitej vody v Kamnických Alpách*. Účastníci vyjadrovali svoj názor na chuť, vôňu a kvalitu jednotlivých prameňov. Následne si vypočuli informácie o príprave ovčieho syra a záujemcovia z radov účastníkov exkurzie si jeho výrobu mohli i vyskúšať. Program tretieho dňa exkurzie bol zakončený večerou v obci Stahovica a diskusiou so zástupcami národnej siete slovinských MAS, národných vidieckych sietí zúčastnených krajín i s predstaviteľmi slovinského ministerstva poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravín Slovinska.

V sobotu (08. 09. 2018) sa účastníci exkurzie vydali na cestu späť na Slovensko. Počas presunu prebiehali v autobuse družné rozhovory o navštívených miestach a projektoch a účastníci zhodnotili odborný program i celý priebeh exkurzie veľmi pozitívne.

Odporúčania pre ďalšiu činnosť:

- ✓ Pokračovať v organizácii odborných exkurzií do členských krajín EÚ zameraných na LEADER, projekty spolupráce, vidiecky cestovný ruch a podporovať výmenu skúseností s implementáciou rozvojových projektov podporených zo zdrojov EÚ.
- ✓ Spájať organizáciu odborných exkurzií s účasťou na medzinárodných podujatiach venovaných rozvoju vidieka, ktoré vytvárajú príležitosť pre nadnárodnú spoluprácu.
- ✓ Informácie o príkladoch dobrej praxe šíriť a prezentovať v území Nitrianskeho kraja (v rámci realizovaných aktivít RA, medzi členmi NSRV SR a pod.).

Príloha:

- Pozvánka s programom

Správu vypracovala: PaedDr. Katarína Skalická, PhD.

Podpis regionálneho koordinátora RA:

Dňa: 14. 09. 2018